

Podobice v abecedniku.

XX. h — hiša.

1. Pripovedovanje.

„Pridi, Dragica“, pravi Makso, „hočeva hišo zidati, za te in za me, za očeta in in mater in mal hlev zraven za konja in kočico za psička.“

Vzameta kamenčke za zidanje ter začneta zidati, da je bilo veselje jih gledati. Zid je vedno večji. Okna in duri morajo tudi biti in zgoraj naredita streho.

Spodaj je delavnica za očeta. Iz veže navzgor se pride po stopnjicah na podstrešje, iz veže navzdol pa v klet. Zraven hiše pa sezidata hlev, kateri ni tako visok, zraven hleva postavita pa kočico za psa. Ko vse to dovršita, sta zelo vesela ter od veselja ploskata z rokama.

Pouk.

Makso in Dragica sta bila pridna otroka. Rada sta ubogala svoje roditelje. Ti so jima kupili več igračk, tako tudi kamenčke za zidanje. S temi kamenčki sta sestavila marsikaj. Posebno sta znala lepo hišo sestaviti. Bila sta vsikdar pridna in vesela.

Pridne roke, veselo srce
Ima rad Bog in tudi ljudje.

2. Nazorni nauk.

Kakšne igrače sta imela Makso in Dragica? S temi kamenčki sta sestavila hišo. Kaj sta naredila najpoprej? Kaj sta pustila v zidu. Kaj sta sezidala spodaj? Potem sta naredila stopnjice. Jedne so peljale navzdol, jedne pa navzgor. Kam se je prišlo navzgor? Kam pa navzdol? Kaj sta naredila vrhu hiše?

XXI. k — kladivo.

1. Pripovedovanje.

Umni kovač.

Nekdaj je živel v nekem mestu kovač, ki je zbog svoje razumnosti in spretnosti slovel daleč okrog. Videl je veliko sveta

ter doživel mnogo čudnih dogodbe. Ko pa postane bolj prileten, se naseli v svojem rojstvenem kraju. Nekoč prenoči pri njem možiček z oslom. Kovač mu dobro postreže, podkuje osla, ne da bi zahteval plačila. To se dopade možičku in reče mu: „Stori tri želje in spolnile se ti bodo“. Ker so kovaču radi kradli hruške, želi, naj nikdo, kdor bo splezal na hruško, ne more zapustiti hruške brez njegovega povelja. Ker so v njegovi sobi večkrat kaj ukradli, želi tudi, naj nikdo ne more brez njegovega dovoljenja v sobo, kot skozi luknjico pri ključavnici. Po vsaki teh nespametnih želj opominja ga možiček, naj najboljšega ne pozabi. „Najboljše je dobra pijača“, pravi kovač, „želim torej, naj v mojem kozarcu nikdar ne zmanjka dobre kapljice. „Tvoje želje se bodo spolnile“, pravi možiček ter odjaha.

Kovač živi še veliko let zdrav in vesel, kajti dobra kapljica v kozarcu, katere ni nikdar zmanjkalo, ohrani ga zdravega in trdnega. Slednjič pride tudi k njemu smrt. Kovač je navidezno zadovoljen iti ž njo, a prosi jo samo, naj mu odtrga za popotnico nekaj hrušek, kajti on je preslaboten, da bi splezal na drevo. Komaj spleza na hruško, pravi kovač: „Ostani na hruški!“ Rad bi namreč še živel. Smrt pojé vse hruške z drevesa, potem se pa prične post in shujšala je tako, da so ji ostale same kosti. Na zemlji ni nihče več umrl. Slednjič gre kovač k smrti in se pobota ž njo, da ga bo v prihodnje v miru pustila. Smrt odhiti jezna, da se ne more nad kovačem maščevati ter naščuva nanj hudobca. Kovač že od daleč zagleda hudobca. Hitro zapre duri, drži s pomagali meh k luknjici ključavnice in ko hudobec skozi luknjico pribrenči, ga vjame v meh ter istega zaveže. Hitro dene meh s hudobcem na naklo in ga z najtežjimi kladivi toliko časa obdeluje, da je bil hudobec ves polomljen in da ves potr oblubi, da se ne bo več prikazal.

Dolgo časa še živi kovač. Ko mu pa umrejo vsi prijatelji in znanci, naveliča se tudi on življenja. Poda se torej na pot v nebesa, kjer prav ponižno potrka. Sv. Peter odpre in v njem spozna kovač možička, kateri ga je velikokrat obvaroval in mu slednjič tri želje spolnil.

Toda sv. Peter mu pravi: „Glej, da se spraviš, nebesa ti ostanejo zaprta, kajti pozabil si želeti najboljše — zveličanje!“ Tudi v peklu in v vicah ga niso hoteli sprejeti. Zato se poda h kralju Matjažu, kjer spi z njim še dandanes ter pričakuje, da bo kralj Matjaž vstal ter vnovič nastopil svoje kraljestvo.

Pouk.

Sv. Peter je obiskal kovača. Ker ga je ta dobro pogostil, obljubil mu je spolniti tri želje. Opominjal ga je, naj si želi

najboljše. Kovač je skrbel le za telo, na dušo je pa pozabil. Ko se je naveličal živeti, sprevidel je, kako lahkomišljeno je ravnal. Zatorej pazimo na svoje zdravje, a skrbimo pred vsem za svojo dušo.

Truplo mora kmalu umreti
Duši vedno je živeti:
Oj skrbí sicer za telo,
Pred vsem pa duši za nebo!

2. Nazorni nauk.

Kladivo je železno ter ima leseno toporišče. Ker ga rokodelci potrebujejo, kadar delajo, je kladivo orodje. Imamo pa tudi kladiva, katerih ne more človek vzdigniti, ampak katera vzdiguje voda. Ta kladiva so zelo velika, težka. Njihov ropot se sliši daleč okrog. S temi kladivi obdelujejo kovači v ognji omehčano železo in izdelujejo iz njega razna orodja.

Lj. Stiasny — Kamnik.

Knjiga Slovenska

v

XIX. veku.

*

Anton Zupančič r. v Ljubljani 13. jan. 1841, gimnazijo dovršil 1864, posvečen 1867, služil za kapelana v Šmartinu pri Litiji, Mengišu, v Cerkljah na Gorenjskem, od l. 1878 pri sv. Jakobu v Ljubljani, l. 1882 profesor duhovnega pastirstva, katehetike in pedagogike, predstojnik kat. tiskovnega društva itd.

V gimnaziji že jel je spisovati slovenske stvari ter jih priobčevati najprej po Novicah, in vredništvo je hvaležno, koj očitno poprosilo dopisnika začetnika, naj bi nas večkrat razveselil z mičnimi natoroznanskimi spisi. So pa na pr.:

Novice l. 1861: Mladi hudodelnik. Poslovenil A. Zup. — Novice l. 1862: Pomladansko življenje (str. 105). Martinček pa slepec. Krta pred sodbo! Kukavica. Véverica. Življenje peščenega zrnca (str.

316—326). — Glasnik 1862: Kras in ipavska dolina (str. 209). Juri Kovač. Zaklad pri Savici. Spis. A. Zup. — Koledarček družbe sv. Mohora 1862: Večna luč. Svobodno poleg Wiesemanove povesti „Die Lampe“ (str. 1—26). — Novice 1863: Nekoliko o zraku in njega pomenu za življenje človeško (str. 17). Mrtyaška ura (str. 74). A. Z. — Glasnik: Dvoje utoplencev. Pred Jamo. Ledena jama. — Glasnik 1864: Krinski mož (str. 333). — Koledarček: Kdor ne uboga, ga tepe nadloga. Poljska pripovedka (str. 1—33). —

Danica l. 1865: Pridne roke boljši ko zlate goré (str. 125). Z—č. Naj lepši plajš. Bog nedolžnost varuje (str. 239). — Glasnik: Smert za domovino. Resnična dogodba l. 1813 (str. 174). Ruski car Ale-